

Orai

TAURAGĖJE

PENKTADIENĮ

8

16

Mažas
debesuotumas

ŠEŠTADIENĮ

5

16

Debesuota su
pragiedruliais

SEKMADIENĮ

6

17

Debesuota su
pragiedruliaisBalandžio 29–gegužės 6 d. ● pilnatis,
gegužės 7–14 d. ☾ delčia

Jautis

REMIGIJUS VENCKUS: MĖGSTU MENINĮ IRONIŠKĄ CHULIGANIZMĄ

■ Eglė ČERVINSKAITĖ

Praėjusį penktadienį Tauragės krašto muziejaus „Santaka“ fotografijos galerijoje atidaryta Vilniaus Gedimino technikos universiteto Kūrybinių industrijų fakulteto Pramonų industrijų katedros vedėjo doc. dr. Remigijaus Venckaus paroda „Fotoatkarpos“. Eksperimentinės fotografijos profesionalas tauragiškiams taip pat skaitė paskaitą, kurios metu atskleidė ne tik fotografijos meno subtilybes bei istorinius momentus, bet ir savo kūrybos užkulius. Savo darbus jis eksponuoja žinomose pasaulio bei Lietuvos galerijose, juos pamatyti galima ir tinklalapyje venckus.eu. Provokuojančiomis vyrų aktų nuotraukomis garsėjantis menininkas, kalbėdamas su „Tauragės žinių“ žurnaliste, neslepia: jį žavi chuliganizmas ir ironiškas požiūris į meną.

– Kaip nuotraukos gali paveikti žmones, formuoti nuomones, įvaizdžius? Kokia apskritai yra fotografijos ir Jūsų kūrybos misija?

– Šiandien fotografija išgyvena ne pačius geriausias metus. Fototechnologijos tapo kasdienėmis ir lengvai naudojamomis, todėl apstu įvairių fotografų, kurie tik pyškina fotoaparatu. Kai ilgas valandas žiūriniu nuotraukas internete, pradėdau pastebėti, kad veikia tam tikros nuvalkiotos gražių nuotraukų klišės. Vizualinės informacijos triukšme tikrai nelengva pastebėti ir išskirti dėmesio vertas nuotraukas. Tad masiškai kuriama, eksploatuojama žemo lygio fotografija lemia net fotografijos pabaigos išspūdj. Oi, tai tikrai nėra gerai!

Pagrindinė fotografijos misija yra dokumentuoti pasaulį, pasakoti apie jį, pranešti apie įvykius, problemas ir puikius išgyvenimus. Kai tokia fotografija sustabdo mūsų žvilgsnį, tuomet mes ir išgyvename akimirka, kai atvaizdas pradeda formuoti mūsų nuomonę. Deja, šandien fotografijos misija kartais atrodo abejotina. Vis tik šią abejonę sukelia vaizdų perteklius socialiniuose tinkluose. Kai aš matau didėjantį nuotraukų skaičių „Instagram“ socialiniame tinkle, aš tikrai abejoju jų tikslingumu. Šioje masėje išskyla banalūs, vidutinės vertės atvaizdai. Absoliučios banalybės yra komentuojamos, diskutuojamos apie jas, žavimasi jomis. Socialiniai tinklai leidžia nesunkiai pastebėti, kad dabar yra vidutinybių laikai: vidutinės vertės fotografijų sklaida ir vidutinių, abejotinių gabumų fotokūrėjų iškilimas.

Yra ir kita fotografijos misija, kuri man pačiam labiausiai aktuali. Tokia yra ir mano kūrybos misija. Aš kuriu savo individualią meninę kalbą. Eksperimentuodamas aš ne tik tyrinėju technologiją ir jos pritaikymo galimybes, bet ir siekiu savojo siužeto. Daugumą mano sukurtų nuotraukų lydi mano paties išgyvenimai. Tad aš kuriu savitą asmeninį pasaulio atvaizdą.

– Su koku disonansu dažniausiai susiduria dokumentinės fotografijos meistrai?

Alinos Ožič nuotrauka

– Dokumentikoje reikia nugąlėti save. Viena vertus, kūrėjas turi būti šaltas kaip chirurgas, antra vertus, jį turi tikrai dominti tai, ką jis fotografuoja. Tikriausiai skamba niekšiška, bet dokumentalistas turi norėti mėgautis kitų žmonių dramomis ir jas užfiksuoti. Jo žvitri akis turi pastebėti verkiančią moterį ir vietoj to, kad paduotų nosinaite ašarai nubraukti, jis turi pasigrobtį atvaizdą; vietoj įsikibimo į mirštančio vaiko ranką, jis turi būti tvirtai įsikibęs į savąjį fotoaparata ir pasiryžęs užfiksuoti paskutinį atodūšį. Garsi Amerikos dokumentalistė Diane Arbu yra minėjusi – fotografas turi būti savotiškas vojeristas. Patikėkite, tokių dileminių situacijų dokumentikos kūrėjų gyvenime būna daug ir tai tikrai nėra smerktina. Juk dokumentikos fotografai mums praneša apie genocidą, pažeidžiamas žmogaus teises, pažeminimą. Fotografija yra vienas iš faktorių, dėl ko mes tampame labiau susirūpinę ir pasiryžę ginti žmogaus teises. Kadangi dokumentinė fotografija yra dokumentas, faktų rinkinys, įrodymas, todėl ji gali būti naudojama kaip galingas ginklas advokataujantis tiesai.

– Chuliganizmas fotografijoje, provokacijos. Esate jų mėgėjas? Ko jūs siekiate pasirinkdamas ironiškas kompozicijas?

– Meninis chuliganizmas ir ironija kultūrai davė daug daugiau nei rimtai pasakyti rimti da-

lykai. Tik pasvarstyki-me, kiek daug rimtų dalykų apie mūsų Lietuviškąjį pasaulį pasako Erlickas!... Ironija yra labai stiprus ginklas, kuris neatsiejamas nuo chuliganizmo. Manau, kad chuliganizmas ir ironija funkcionuodami išvien atlieka labai puikią socialinę kritiką, išjudina banalias, sustingusias visuomenes, keičia jų savimonę, savęs ir pasaulio santykį. Net žmogaus teisių klausimu galima diskutuoti ironiškai ir pasiekti puikių rezultatų. Juk mano kuriami šmaikštūs vyriški aktai lietuviško kaimo, buitinių interje-

– Dokumentikoje reikia nugąlėti save. Viena vertus, kūrėjas turi būti šaltas kaip chirurgas, antra vertus, jį turi tikrai dominti tai, ką jis fotografuoja. Tikriausiai skamba niekšiška, bet dokumentalistas turi norėti mėgautis kitų žmonių dramomis ir jas užfiksuoti. Jo žvitri akis turi pastebėti verkiančią moterį ir vietoj to, kad paduotų nosinaite ašarai nubraukti, jis turi pasigrobtį atvaizdą; vietoj įsikibimo į mirštančio vaiko ranką, jis turi būti tvirtai įsikibęs į savąjį fotoaparata ir pasiryžęs užfiksuoti paskutinį atodūšį. Garsi Amerikos dokumentalistė Diane Arbu yra minėjusi – fotografas turi būti savotiškas vojeristas. Patikėkite, tokių dileminių situacijų dokumentikos kūrėjų gyvenime būna daug ir tai tikrai nėra smerktina. Juk dokumentikos fotografai mums praneša apie genocidą, pažeidžiamas žmogaus teises, pažeminimą. Fotografija yra vienas iš faktorių, dėl ko mes tampame labiau susirūpinę ir pasiryžę ginti žmogaus teises. Kadangi dokumentinė fotografija yra dokumentas, faktų rinkinys, įrodymas, todėl ji gali būti naudojama kaip galingas ginklas advokataujantis tiesai.

– Chuliganizmas fotografijoje, provokacijos. Esate jų mėgėjas? Ko jūs siekiate pasirinkdamas ironiškas kompozicijas?

– Meninis chuliganizmas ir ironija kultūrai davė daug daugiau nei rimtai pasakyti rimti dalykai. Tik pasvarstyki-me, kiek daug rimtų dalykų apie mūsų Lietuviškąjį pasaulį pasako Erlickas!... Ironija yra labai stiprus ginklas, kuris neatsiejamas nuo chuliganizmo. Manau, kad chuliganizmas ir ironija funkcionuodami išvien atlieka labai puikią socialinę kritiką, išjudina banalias, sustingusias visuomenes, keičia jų savimonę, savęs ir pasaulio santykį. Net žmogaus teisių klausimu galima diskutuoti ironiškai ir pasiekti puikių rezultatų. Juk mano kuriami šmaikštūs vyriški aktai lietuviško kaimo, buitinių interje-

kūrybą, bet ir ją smerkiantys, raginantys susidoroti su manimi fiziškai, neva vietoj parodos būtų geriau rasti manąjį lavoną kur nors pakelėje.

– Kaip Lietuvos visuomenė sutinka Jūsų mėgstamus vyrų aktus? Ar esame pribrendę šiam fotografijos žanrui?

– Deja, mūsų visuomenės nepilnavertiškumas, sovietmečio traumas dar ilgai mus veiks. Išsivysčiusių Vakarų Europos šalių atžvilgiu mes dar esame barbarai, kurie didžiuojasi savo barbariškumu net tada, kai neturėdami ką pasakyti mojuojame biblija, svartsome vienas kito tikėjimo lygį, sprendžiame apie kaimyno moralę iš jo aprangos. Manau, šie mano pasvarstymai leidžia Jums suprasti, kad mano vyrų kūryba tikrai nėra priimama vienprasmiai. Meno parodomis besidomintys ir jas lankantys žmonės yra labai išsilavinę, su jais galima kalbėtis ir diskutuoti. Dažniausiai jie yra humanitarai, kurie neskirto pasaulio į juodą ir baltą. Taigi, jie ištisai vertina mano meną teigiamai.

Šiandien atrodytu, kad universitetai yra ta erdvė, kuri linkusi diskutuoti apie kūrybos, tapatybių, savimonės, vertybių įvairovę. Deja, ne visuomet. Esu turėjęs ir tokių nemalonių situacijų, kai universitetinėje aplinkoje susilaukdavau ir smerkiančių bei žeidžiančių komentarų. Mano kūryba kartais sulaukdavo tokio rezonanso, kad net mano karjeros žingsniai būdavo užkertami.

Na, bet nenorėdamas baigti pesimistiškai mūsų pokalbio, noriu pasakyti, kad yra ir šviesos. Štai studentų mugėje diskutuodamas su dviem moksleivėmis sužinojau, kad mano kūryba yra gausiai analizuojama meninio ugdymo paskaitose. 2009 m. mano vyriškų aktų analizė buvo atlikta kai kurių Adomo Mickevičiaus universiteto (Poznanė, Lenkija) studentų baigiamuosiuose ir kursiniuose darbuose. Prieš metus išleistas tarptautinio kultūros žurnalo „Diogen“ numeris buvo skirtas mano fotokūrybos apžvalgai, o ant žurnalo viršelio puikavosi labiausiai diskutuojamų Lietuvos sukelusių fotografijų. Tad gal ne viskas tiek jau blogai?

Dėkojame už pokalbį.

